

Social utblick

Villy Wiklund

Bättre barnmiljö var temat på Föreningen Sveriges Socialchefers studiedagar i Falun hösten 1976. Till sammans med ett par medlemmar i föreningen samt några representanter från Sveriges Förskollärares Riksförbund och Svenska Kommunalarbetareförbundet deltog jag i en arbetsgrupp, som hade till uppgift att i en rapport till konferensen belysa kvalitetsfrågorna inom förskoleverksamheten. Till sammans med anföranden under konferensen blev det en bok om Bättre barnmiljö, som tryckts i 5 000 ex. Nu finns det bara 100 ex kvar.

I arbetsgruppen resonerade vi så här: 100 000 daghemsplatser och 50 000 fritidshemsplatser skall byggas inom 5 år. Under 1960-talets början blev kravet att bygga bort bostadsbristen en stor politisk fråga. Miljonprogrammet – en nödvändig satsning med sociala ambitioner – kom till. Men satsningen blev på sina håll ensidigt inriktad på produktion av många lägenheter. Man glömde helheten och fick, när det var för sent, en debatt om strukturuomvandling. Nu får man försöka rätta till misstagen i efterhand.

Hur ska vi handla nu för att på 1980-talet slippa ägna tid och kraft åt att reparera 1970-talets misstag i barnomsorgen? Vilka är problemen och riskerna? Hur ska man förebygga misstag? I arbetsgruppen konstaterades snart nog, att det fanns mängder av tryckta sidor om barns villkor och behov. Sidantalet ökade avsevärt, när Barnmiljöutredningen kom med sin utredning på 350 sidor och sina 7 bakgrundsrapporter med sammanlagt över 700 sidor. Den relativt lättlästa utredningen kändes oerhört viktig. Men ändå – hur många har tagit del av den? Har utredningen bara blivit en "lagervara"?

Jag har mött många verksamma socialvårdare, som inte har någon kännedom om rapporterna. Av den anledningen finns det verkligen skäl att presentera materialet på så sätt, som sker i detta nummer.

För några kanske det ger mersmak. Ändå känns det, som om något fattas i allt detta digra material. Låt mig försöka exemplifiera.

För över 15 år sedan medverkade jag i planeringen av nya förskolor i Visby. Ett par förskollärare ansåg då, att det kunde vara lämpligt att föra ihop två avdelningar och göra ett eller två gemensamma lekrum. Man skulle på så sätt kunna samverka i arbetet. När jag framförde dessa synpunkter, ställde sig socialstyrelsens granskande tjänsteman mycket frågande till dessa "besynnerliga idéer". Det var helt otänkbart att göra sådana lösningar. Man skulle inte klara samarbetet utan konflikter, och barngrupperna skulle bli för stora. I dag har vi dialogpedagogik och lekhallar.

När barnen skall börja i skolan, blir det stora problem för dem, som vistas på daghem, om det inte finns fritidshem. Detta inträffade också på rosornas ö. En mycket framsynt förskollärare lät några 7-åringar gå "på sidan om" i daghemmet, tills fritidshemmet blev klart. När jag påpekade, att det enligt Råd och anvisningar från socialstyrelsen inte var tillåtet att blanda skolbarn och daghemsbarn, menade hon, att bacillerna nog blåste bort. Vid besök från socialstyrelsen – sådana förekom ju ibland – lät man tex skolbarnen följa med en förskollärare ut på promenad med mindre barn för att de inte skulle komma i blickpunkten. I dagarna är Familjestödsutredningen ute och försöker få i gång försöksverksamhet med åldersintegrerade grupper av barn från 7 månader och upp till 12 år, som skall vistas i samma avdelning. Verksamheten har påbörjats vid något daghem i Stockholm, liknande försök planeras bla i Östersund, Karlstad och Kiruna.

När barnen "hjälp till" i daghemmen, kallas det numera ansvarspedagogik. Kommunförbundet kom i slutet av 1977 ut med en ny skrift, Sociala idéer och erfarenheter, där olika projekt redovisas. Projekt 402 kallas ansvarspedagogik och målet skall vara att öka barns ansvar för och inflytande på den dagliga verksamheten i förskolorna. Man vill rent av påverka (uppfostra) barnen att "hjälpa till".

Apropos uppfostran, hur många är det som har läst "Barnuppfostran och politik", den samman-

ställning av debattartiklar, som barnomsorgsgruppen publicerat under våren? 10 författare, som tillsammans representerar riksdagspartierna, kyrkan och forskningen ger här sina egna reflexioner och värderingar på barnuppfostran. Boken tycks ha glömts bort. Någon debatt kom aldrig till stånd, men det kanske anses fullt att vilja påverka barn. Det tycks i varje fall inte vara ett ämne, som man i

första hand tar upp till debatt bland förskolepersonal och föräldrar.

Vad vill jag nu ha sagt med detta? Jo, att materialet från Barnmiljöutredningen känns viktigt och angeläget, och att tidskriften har gjort ett bra sammandrag av detta. Men att kunskap och erfarenheter samt förslag till förändringar också finns ute på fältet. Ibland kanske rent av tidigare än i vetenskapliga rapporter.

Red: Arne Borg

Professur i socialt arbete vid Stockholms universitet

Stocholmsregionen av FSS har vid en uppvaktning för utbildningsministern den 25 november 1977 tillsammans med Socialhögskolans studentkår, Stockholms Universitet, Sveriges Kommunaltjänstemannaförbund, Sveriges Socionomers Riksförbund och Sveriges Socionomförbund överlämnat följande uttalande:

''Frågan om möjligheten att få till stånd en organiserad forskningsverksamhet vid socialhögskolan i Stockholm kan sägas ha varit ett stående diskussionstema sedan mitten av 1960-talet. Framställningar om inrättande av en professur i social forskning har därvid också gjorts men inte vunnit beaktande. Ut-

gångspunkten för dessa initiativ har varit given. Ingen utbildning kan i längden utvecklas utan förankring i ett relevant forskningsarbete. Då reguljära forskningsresurser inte funnits inom högskolan har denna därför sökt stimulera forskningsinriktade aktiviteter i skilda sammanhang. En viss begränsad forskning har också kunnat bedrivas bl a i samband med att högskolans lärare kunnat medverka i vissa större undersökningar.

Två faktorer har radikalt förändrat läget i forskningsfrågan, högskolereformen och riksdagens beslut i år att i samband med denna inrätta en professur i socialt arbete vid universitetet i Göteborg. Därvid uttalades i propositionen att forskningsorganisationen inom ramen för ämnet socialt arbete successivt skulle byggas ut. Regeringens proposition och riksdagens beslut i ärendet grundades på förslag av nämnden för socionomutbildning, innebärande dels en reformering av utbildningen på sociala linjen med det nya integrerade ämnet socialt arbete i centrum, dels en därtill knuten forskningsorganisation. Under det förberedande arbetet förutsattes allmänt att socialhögskolan i Stockholm (numera institutionen för socionomutbildning vid Stockholms universitet) skulle komma ifråga under den första etappen av forskningsorganisationens uppbyggnad.

Sedan UHÄ i sin anslagsfram-

ställning för budgetåret 1978/79 föreslagit att en professur i socialt arbete inrättas vid Stockholms universitet, institutionen för socionomutbildning, fr o m 1978-07-01 vill under tecknade representanter för universitetet och organisationer inom stockholmsregionen framföra följande synpunkter.

Institutionen för socionomutbildning vid Stockholms universitet är den största institutionen i landet inom sitt utbildningsområde. Den kan repliera på en socialarbetarkår som är den ojämförligt största i förhållande till motsvarande yrkeskategorier inom övriga högskoleregioner. Det är väl känt att socialtjänstemännens arbete inom regionen (inklusive Gotland) är starkt differentierat och innesluter en kvantitativ och kvalitativt svårbemästrad problematik. Befolkningens omfattning, sammansättning och fördelning på olika yrkesgrupper, dess arbetsplatsförhållanden, boendeförhållanden och kommunikationer erbjuder således, liksom även den kommunala indelningen och den administrativa strukturen i övrigt, ett synnerligen varierat arbetsfält. Underlaget för forskning inom regionen är sålunda mycket betydande, och den breda rekryteringsbasen för forskarstuderande skapar betingelser för ett optimalt utnyttjande av forskningsresurser. Genom studiepraktiken har institutionen ett väl etablerat kontaktnät med yrkeslivet.